

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Інститут екранних мистецтв
Кафедра кінотелеоператорства

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Чхатарашвілі-Петраш
« 01 » 09 2025 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КІНООСВІТЛЕННІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальність	В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво
спеціалізація	В1.01 Аудіовізуальне мистецтво
освітня програма	Кінооператорство

Розробники: Гірін Руслан, старший викладач кафедри кінотелеоператорства

Викладачі: Гірін Руслан, старший викладач кафедри кінотелеоператорства

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри кінотелеоператорства
Протокол від 30.08.2025 № 1

В. о. завідувача кафедри Богдан ВЕРЖБИЦЬКИЙ

РПНД погоджено з гарантом освітньої-професійної програми
«Кінооператорство»

Доцент, кандидат мистецтвознавства Вікторія МИРОНЕНКО
30.08.2025

Пролонговано:

на 2026/2027 н.р.,
Завідувач кафедри (підпис) (Мироненко В) (ПІ), протокол від 27.08.2026 № 1

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____) (ПІ), протокол від _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____) (ПІ), протокол від _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____) (ПІ), протокол від _____.20__ № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання
	денна
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс	1
Семестр	1
Кількість кредитів	6
Загальний обсяг годин	180
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Практичні
	48
	Самостійна робота
	132
Вид підсумкового контролю	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає у формуванні у магістрантів здатності самостійно проектувати та практично реалізовувати світлові вирішення кіноепізодів із застосуванням сучасних технологій і систем кіноосвітлення. Дисципліна спрямована на опанування принципів роботи, технічних можливостей і сфер застосування актуальних освітлювальних приладів (світлодіодних, металогалогенних, люмінесцентних, RGB-систем) та на розвиток навичок побудови й реалізації схем освітлення в інтер'єрі та павільйоні з урахуванням художніх і технологічних вимог сучасного кіновиробництва.

Завдання

- систематизувати сучасні технології та системи кіноосвітлення, класифікувати прилади за характером світла, технічними параметрами й сферою застосування;
- проектувати схеми освітлення інтер'єрних і павільйонних сцен із використанням сучасних приладів та допоміжного обладнання;
- обґрунтовувати вибір освітлювальних систем під конкретні художні й виробничі завдання;
- критично аналізувати світлові рішення в сучасних фільмах та оцінювати їх технологічну реалізацію;
- інтегрувати сучасні технології (LED, HMI, RGB, віртуальне виробництво, автоматизовані системи керування світлом) у процес створення цілісного світлового вирішення фільму;

- застосовувати технічну документацію виробників для налаштування та експлуатації освітлювального обладнання.

Очікувані результати навчання (ПРН) за дисципліною

РН2. Уміти застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні та вирішенні проблем теорії та практики аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва.

РН3. Володіти методами та організаційними дослідницькими й інноваційними процедурами у професійній діяльності.

РН5. Використовувати релевантні дані для прийняття рішень в сфері аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва, відшукувати потрібні дані, аналізувати їх та оцінювати за допомогою сучасних методів та засобів роботи з даними.

РН6. Вільно спілкуватись іноземною мовою усно і письмово в науковій, творчовиробничій та суспільній сферах діяльності.

РН7. Оцінювати якість аудіовізуальних творів, враховувати ризики при їх виробництві.

РН13. Опрацьовувати екранні твори українських та зарубіжних фахівців, застосовувати сучасні методики і технології аналізу для формування авторської концепції.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Навчальний павільйон із набором сучасних освітлювальних приладів (світлодіодних, металогалогенних, люмінесцентних), допоміжне обладнання (grp: рами, дифузори, відбивачі, флаги), цифрова відеокамера з комплектом об'єктивів та відеоштативом, вимірювальні прилади (експонетр, вимірювач колірної температури), комп'ютер і монітор для перегляду й аналізу відзнятого матеріалу, програмне забезпечення для керування освітленням (DMX-контролери).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Аналіз сучасних технологій кіноосвітлення: критерії вибору приладів за характером світла та знімальним завданням	22			6			16
Тема 2. Проектування освітлення на світлодіодних (LED) та RGB-системах: керування кольором і колірною температурою	22			6			16
Тема 3. Побудова освітлення масштабних сцен металогалогенними (HMI) прожекторами: розрахунок і розстановка приладів	24			6			16
Тема 4. Формування м'якого та інтер'єрного світла люмінесцентними й компактними приладами	22			6			16
Тема 5. Керування характером світла: точкова оптика (Dedolight), відбивні системи (Light Bridge) та grip-обладнання	22			6			16
Тема 6. Освітлення у віртуальному виробництві: інтеграція світла з LED-екранами та технологією Chroma Key	22			6			16
Тема 7. Автоматизація та програмування світлових рішень: DMX-протоколи й синхронізація зі знімальним процесом	22			6			16
Тема 8. Розробка цілісного світлового вирішення епізоду: атмосферні ефекти, об'ємне світло та енергоефективність	24			6			16
Разом	180			48			132

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Аналіз сучасних технологій кіноосвітлення: критерії вибору приладів за характером світла та знімальним завданням. Сучасні технології кіноосвітлення та класифікація освітлювальних приладів: за операторським застосуванням (прилади направлено, направлено-розсіяного, розсіяного та безтіньового світла), за оптичною схемою (дзеркальні, лінзові, зі змішаною оптикою) і за типом джерела світла (лампи розжарювання, люмінесцентні, металогалогенні, світлодіодні). Технічні характеристики приладу - потужність, колірна температура, індекс кольоропередачі (CRI/TLCI), кут розсіювання, керованість інтенсивності та кольору - та їх зв'язок із характером світла. Критерії обґрунтованого вибору обладнання під знімальне завдання (тип сцени, художня концепція, експозиція, колірний баланс, виробничі обмеження) та методика порівняльного аналізу освітлювальних технологій.

Основні поняття/ключові слова: характер світла, класифікація освітлювальних приладів, світлооптична схема, колірна температура, індекс кольоропередачі (CRI/TLCI), критерії вибору обладнання, знімальне завдання.

Рекомендована література: 5, 10, 1

Тема 2. Проектування освітлення на світлодіодних (LED) та RGB-системах: керування кольором і колірною температурою. Світлодіодні (LED) прилади в кіновиробництві: від накамерного світла до потужних панелей і моноблоків; переваги (енергоефективність, мобільність, регулювання кольору та яскравості) й технічні обмеження. RGB-системи та принцип адитивного змішування кольору для гнучкого керування колірною температурою й відтінком світла без застосування світлофільтрів. Психологічний і драматургічний вплив кольору в кадрі; проектування світлової схеми на LED- та RGB-приладах під художнє завдання сцени.

Основні поняття/ключові слова: світлодіодні прилади, LED-панелі, RGB-системи, адитивне змішування кольору, колірна температура, психологічний вплив кольору, проектування світлової схеми.

Рекомендована література: 9, 11, 13

Тема 3. Побудова освітлення масштабних сцен металогалогенними (HMI) прожекторами: розрахунок і розстановка приладів. Металогалогенні (HMI) прожектори як основне джерело потужного денного світла: сімейство приладів ARRI (Fresnel, Compact, L-Series, Orbiter), конструкція, фотометричні

характеристики та керування колірною температурою. Потужні прожектори для освітлення масштабних натурних і павільйонних сцен. Розрахунок освітленості за фотометричними даними (сила світла, кут розсіювання, відстань) і розстановка приладів для забезпечення потрібної експозиції та рівномірності світла у великому знімальному просторі.

Основні поняття/ключові слова: металогалогенні прожектори, HMI, ARRI, фотометричні дані, розрахунок освітленості, розстановка приладів, денне світло.

Рекомендована література: 9, 17, 19;

Тема 4. Формування м'якого та інтер'єрного світла люмінесцентними й компактними приладами. Люмінесцентні прилади (Kino Flo та ін.) як джерело м'якого, розсіяного та безтіньового світла для інтер'єрних і павільйонних зйомок: конструкція, спеціальні лампи з нормованою колірною температурою, виносний баласт, способи встановлення. Компактні та накамерні прилади для натурних зйомок: портативність, автономне акумуляторне живлення, швидке розгортання. Формування м'якого світлового малюнка й підсвічування персонажів у складних умовах знімального майданчика.

Основні поняття/ключові слова: люмінесцентні прилади, Kino Flo, м'яке світло, безтіньове освітлення, інтер'єрне освітлення, компактні прилади, автономне живлення.

Рекомендована література: 9, 14; інформаційні ресурси: 5.

Тема 5. Керування характером світла: точкова оптика (Dedolight), відбивні системи (Light Bridge) та grip-обладнання. Точкова оптика Dedolight як інструмент високоточного керування світловим пучком: асферична оптична система, проекційні насадки (Imager), гобо та світлофільтри для формування контрольованого світлового малюнка. Відбивна система Light Bridge (CRLS) для роботи з відбитим світлом на майданчику. Допоміжне обладнання (grip): рами, дифузори, тканини, флаги, сітки та відбивачі як засоби контролю напрямку, м'якості й характеру світла від стандартних приладів.

Основні поняття/ключові слова: точкова оптика, Dedolight, проекційні насадки, Light Bridge, CRLS, відбите світло, grip-обладнання, дифузори, флаги.

Рекомендована література: 9, 15, 20; інформаційні ресурси: 4, 6.

Тема 6. Освітлення у віртуальному виробництві: інтеграція світла з LED-екранами та технологією Chroma Key. Освітлення у віртуальному виробництві як новий технологічний напрям: світлодіодні екрани (LED-волноми) для

формування реалістичного фону та інтерактивного освітлення сцени в реальному часі. Технологія Chroma Key і принципи рівномірного освітлення хромакейного тла. Інтеграція фізичного світла зі світлом LED-екранів, узгодження колірної температури та балансу між віртуальним середовищем і переднім планом; переваги й обмеження гібридних технологій зйомки.

Основні поняття/ключові слова: віртуальне виробництво, LED-воліуми, LED-екрани, Chroma Key, хромакей, гібридні технології зйомки, інтеграція світла.

Рекомендована література: осн. 10, 14; дод. 21, 22.

Тема 7. Автоматизація та програмування світлових рішень: DMX-протоколи й синхронізація зі знімальним процесом. Автоматизовані системи управління світлом на основі цифрового протоколу DMX: програмоване керування інтенсивністю, кольором і динамікою світлових приладів. Синхронізація освітлення з рухом камери, операторськими кранами та системами motion control для створення складних, точно повторюваних світлових сценаріїв. Застосування автоматизації у сценах зі спецефектами та віртуальному продакшені; програмування світлових ефектів і побудова керованих світлових рішень знімального майданчика.

Основні поняття/ключові слова: автоматизація освітлення, DMX-протокол, програмоване освітлення, motion control, синхронізація світла і камери, світлові ефекти.

Рекомендована література: 12, 18

Тема 8. Розробка цілісного світлового вирішення епізоду: атмосферні ефекти, об'ємне світло та енергоефективність. Розробка цілісного світлового вирішення епізоду як синтез технічних і художніх засобів. Створення природних світлових ефектів (сонячне, місячне світло, імітація атмосферних явищ) сучасними приладами. Атмосферні ефекти (дим, туман, серпанок) та формування об'ємного світла (volumetric lighting) для просторової глибини кадру. Енергоефективність та екологічність кіновиробництва (green production): LED-технології, відновлювані джерела живлення, оптимізація енергоспоживання й бюджету при проектуванні освітлення.

Основні поняття/ключові слова: цілісне світлове вирішення, природні світлові ефекти, атмосферні ефекти, об'ємне світло (volumetric lighting), енергоефективність, green production, сталий розвиток.

Рекомендована література: 10, 11;

Завдання для практичної роботи та критерії оцінювання

	Завдання	Форма подання	Бали
ПР №1 (теми 1–2)	Розробка та реалізація схеми освітлення інтер'єрної сцени на LED/RGB-приладах із заданою колірною атмосферою	Проектна робота: світлова експлікація з обґрунтуванням рішень і фотометричними розрахунками; практична апробація; усний захист	11
ПР №2 (теми 3–4)	Схема освітлення павільйонної сцени з НМІ-прожекторами й люмінесцентними приладами: розрахунок освітленості, поєднання жорсткого й м'якого світла	Проектна робота: світлова експлікація з обґрунтуванням рішень і фотометричними розрахунками; практична апробація; усний захист	11
ПР №3 (теми 5–6)	Контрольований світловий малюнок засобами Dedolight/grip або освітлення сцени у віртуальному виробництві (LED-екран/Chroma Key)	Проектна робота: світлова експлікація з обґрунтуванням рішень і фотометричними розрахунками; практична апробація; усний захист	11
ПР №4 (теми 7–8)	Комплексний проект цілісного світлового вирішення епізоду з автоматизацією (DMX) та атмосферними ефектами	Проектна робота: світлова експлікація з обґрунтуванням рішень і фотометричними розрахунками; практична апробація; усний захист	11

Критерії оцінювання практичних робіт:

Критерії оцінювання	Бали
Світлова експлікація й фотометричні розрахунки виконані грамотно, прилади підібрані коректно, рішення аргументоване з інженерного й художнього боку, світлове рішення виразне й відповідає поставленому завданню, захист упевнений, з повними відповідями на запитання	9–11
Робота виконана загалом грамотно, є незначні недоліки, рішення відповідає завданню, проте стандартне, захист загалом упевнений, з окремими неточностями.	6–8
Помітні технічні помилки у схемі або розрахунках, рішення невиразне або не повністю відповідає завданню, захист невпевнений, з неповними відповідями.	3–5

Роботу виконано формально або неповно: грубі технічні помилки, обґрунтування відсутнє, захист незадовільний або не відбувся.	1–2
--	-----

5. Методи навчання

У викладанні дисципліни застосовуються методи, зорієнтовані на практичне опанування технологій кіноосвітлення: проблемно-дослідницький (самостійне вивчення й систематизація сучасних освітлювальних систем, підготовка рефератів на основі фахових джерел і технічної документації виробників); аналіз професійних кейсів (розбір і порівняння світлових рішень у сучасних фільмах); проектно-практичний (розробка та захист схем освітлення, практична робота з приладами й гріп-обладнанням у павільйоні); демонстраційно-ілюстративний (перегляд і покадровий аналіз кінофрагментів, демонстрація роботи приладів та характеру світла, який вони формують).

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Кількість балів
Тема 1	Порівняльний аналіз типів сучасних освітлювальних приладів за характером світла й технічними параметрами	Письмовий аналітичний огляд із порівняльною таблицею приладів за характером світла й технічними параметрами (3–4 сторінки)	2
Тема 2	Аналіз роботи кольору світла на драматургію у конкретному фільмі	Кейс-аналіз фільму: усний виступ із презентацією та відеофрагментами (10–15 слайдів)	2
Тема 3	Специфікація НМІ-приладів для заданої масштабної сцени з обґрунтуванням вибору	Проектний документ: специфікація НМІ-приладів з обґрунтуванням вибору для заданої сцени (2–3 сторінки)	2
Тема 4	Огляд люмінесцентних і компактних приладів для інтер'єрного та натурного освітлення з прикладами застосування	Усна доповідь з візуальними прикладами застосування приладів (10–15 хв)	2

Тема 5	Аналіз засобів керування характером світла (Dedolight, Light Bridge, grip) на прикладах	Презентація з аналізом засобів керування характером світла на конкретних прикладах (10–15 слайдів)	2
Тема 6	Дослідження технології освітлення у віртуальному виробництві на прикладі конкретного проекту	Презентація проекту віртуального виробництва: презентація з прикладами (10–15 слайдів)	2
Тема 7	Огляд можливостей DMX-керування та автоматизації світла у знімальному процесі	Усна доповідь з демонстрацією можливостей DMX-керування та автоматизації (10–15 хв)	2
Тема 8	Аналіз рішень з енергоефективності та атмосферних ефектів у сучасному кіновиробництві	Письмовий аналітичний огляд рішень з енергоефективності та атмосферних ефектів (3–4 сторінки)	2

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Бали
Тема розкрита повно, наведено конкретні приклади та посилання на фахові джерела (не менше 3), наявний самостійний аналіз і порівняння, висновки обґрунтовані. Оформлення відповідає вимогам щодо обсягу й структури, помилок немає, робота оригінальна, з авторським підходом.	2
Тема розкрита частково й поверхово, обмежена кількість прикладів або джерел, аналіз описовий або слабкий, висновки формальні. Оформлення часткове дотримання вимог, наявні недоліки.	1
Завдання не виконано	0

Відповідно до [Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти](#) Університету, здобувач має право зарахувати результати навчання, якщо вони підтверджені офіційними документами (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом тощо). Це можуть бути результати, отримані під час участі в онлайн чи очних курсах, програмах обміну, конференціях, тренінгах, семінарах, лекціях, майстер-класах, літніх чи зимових школах, бізнес-школах, стажуваннях та інших освітніх заходах.

У межах цієї дисципліни здобувач може подати документи для визнання результатів неформальної освіти за окремими темами (наприклад, теми 3, 7).

Якщо такі результати підтверджені сертифікатом чи іншим документом, вони зараховуються як виконання завдань для самостійної роботи.

Освітні курси, за проходження яких можна отримати перезарахування, знаходяться на платформі:

- [Prometheus](#)
- [EdEra](#)
- [Coursera](#)

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної роботи (практичні заняття) та відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів у вигляді семестрового екзамену.

При викладанні дисципліни використовуються такі методи контролю:

поточний контроль (ПК) - включає диференційований та об'єктивний облік результатів освітньої діяльності здобувачів щодо засвоєння теоретичних знань (усне опитування, обговорення проблемних питань тощо) та уміння практичного вирішення завдань на практичних заняттях та під час самостійної роботи здобувачів. Поточний контроль передбачає максимально - 100 балів;

підсумковий семестровий контроль (ПСК) □ екзамен, за підсумками роботи в семестрі (за результатами поточного контролю).

Орієнтовний перелік питань до екзамену:

1. Класифікація сучасних освітлювальних приладів за характером світла, оптичною схемою та типом джерела світла.
2. Технічні характеристики освітлювального приладу та критерії вибору обладнання під знімальне завдання.
3. Світлодіодні (LED) прилади в кіновиробництві: переваги, технічні обмеження та сфери застосування.
4. RGB-системи та принципи керування кольором і колірною температурою світла.
5. Металогалогенні (HMI) прожектори: конструкція, сімейство ARRI та фотометричні характеристики.
6. Розрахунок освітленості й розстановка приладів для освітлення масштабних натурних і павільйонних сцен.

7. Люмінесцентні прилади для формування м'якого та безтіньового світла в інтер'єрі й павільйоні.
8. Компактні та накамерні прилади для натурних зйомок: автономне живлення й мобільність.
9. Точкова оптика Dedolight та засоби формування контрольованого світлового малюнка.
10. Відбивна система Light Bridge та допоміжне обладнання (grip) для керування характером світла.
11. Освітлення у віртуальному виробництві: LED-екрани (волюми) та інтеграція фізичного світла.
12. Технологія Chroma Key та принципи рівномірного освітлення хромакейного тла.
13. Автоматизовані системи управління світлом: протокол DMX і програмоване освітлення.
14. Синхронізація освітлення зі знімальним процесом та системами motion control.
15. Створення природних світлових і атмосферних ефектів; формування об'ємного світла.
16. Енергоефективність та екологічність сучасного кіновиробництва (green production).

Критерії оцінювання екзамену:

Критерії оцінювання	Бали
Вичерпна, системна відповідь; вільне оперування поняттями, прикладами й технологіями; аргументований аналіз та обґрунтування рішень.	36–40
Впевнене знання матеріалу, розкриті основні аспекти, поодинокі несуттєві неточності.	31–35
Основний матеріал відомий, але не повністю розкритий або поверхово проаналізований.	26–30
Неповна відповідь, пропущені ключові положення, слабке розуміння зв'язків між поняттями.	20–25
Слабка орієнтація в матеріалі, фрагментарні відповіді з помилками.	10–19
Відповідь відсутня або не відповідає програмі курсу.	0–9

8. Розподіл балів, які отримують студенти

	За результатами поточного контролю та самостійної роботи
--	--

Вид контролю	t1	t2	t3	t4	t5	t6	t7	t8	Разом	Сума балів
Самостійна робота	2	2	2	2	2	2	2	2	16	100
Виконання практичного завдання		11		11		11		11	44	
Екзамен									40	
Кількість балів за темою	2	13	2	13	2	13	2	13	100	

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Вержбицький Б.В. Основи освітлення: методичні рекомендації з курсу «Фотокомпозиція». Київ: КНУТКиТ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2018.
2. Вержбицький Б.В. Кіноосвітлення: зйомка в павільйоні. Ч. 1: навчально-наочний посібник. Київ: КНУТКиТ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2022.
3. Кордун В.І. Зображальна мова оператора кіно і телебачення. Київ, 2010.
4. Прядко О.М. Кінознімальна апаратура і оптика: навч. посіб. для студентів ВНЗ спец. «Аудіовізуальні мистецтва і виробництво». Київ: Вид. центр КНУКиМ, 2017. 298 с.
5. Прядко О.М. Світлотехніка: навч. посіб. для студентів ВНЗ спец. «Аудіовізуальні мистецтва і виробництво». Київ: Вид. центр КНУКиМ, 2017. 344 с.
6. Прядко О.М. Спеціальні види зйомок: навч. посіб.: у 2 кн. Київ: Освіта України, 2015.
7. Романюк М.І., Попович П.В. Технічне забезпечення кінотеатрів та інформаційно-розважальних заходів. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018.
8. Bermingham A. Location Lighting for Television. Focal Press, 2003. 304 p.
9. Box H.C. Set Lighting Technician's Handbook: Film Lighting Equipment, Practice, and Electrical Distribution. 5th ed. Taylor & Francis, 2020.
10. Brown B. Cinematography: Theory and Practice: Image Making for Cinematographers and Directors. Taylor & Francis, 2016.
11. Brown B. Motion Picture and Video Lighting. Focal Press, 2012.
12. Cadena R. Automated Lighting: The Art and Science of Moving Light. Focal Press, 2013.
13. Hoser T. Introduction to Cinematography: Learning Through Practice. Routledge, 2024.
14. Jackman J. Lighting for Digital Video and Television. 3rd ed. Focal Press, 2010.
15. Landau D. Lighting for Cinematography: A Practical Guide to the Art. Bloomsbury, 2014.
16. Landau D., Finn B. Multi-Camera Cinematography and Production. Routledge, 2023.
17. Malkiewicz K. Film Lighting: Talks with Hollywood's Cinematographers and Gaffers. Simon & Schuster, 2012.
18. Simpson R. Lighting Control: Technology and Applications. Focal Press, 2003.
19. ARRI Lighting Handbook. ARRI, 2016.
20. Dedolight: The Two Faces of Light. Dedo Weigert Film, 2011.

Допоміжна:

1. Абакумов В.Г., Прядко О.М. Операторські крани. ТБ технології. 2009. № 1.
2. Абакумов В.Г., Прядко О.М., Трапезон К.О. Освітлювальні та знімальні світлофільтри. ТВ-технології. 2010. № 2.
3. Оптика і світлотехніка теле- та відеосистем: методичні вказівки до виконання лабораторних робіт / Прядко О.М., Темніков В.О., Трапезон К.О. Київ: НТУУ «КПІ», 2008.
4. Прядко О.М. Анаморфотні знімальні об'єктиви. Телерадіокур'єр. 2011. № 1.
5. Прядко О.М. Вимірники колірної температури. Телерадіокур'єр. 2009. № 3.
6. Прядко О.М. Джерела світла для кіно та телебачення. ТВ технології. 2007. № 6. С. 2–20.
7. Прядко О.М. Корекція спектра джерел світла. Телерадіокур'єр. 2009. № 3.
8. Прядко О.М. Операторські штативи. ТВ-технології. 2011. № 1. С. 3–26.
9. Прядко О.М. Поляризація світла та поляризаційні світлофільтри. Телерадіокур'єр. 2009. № 4. С. 86–93.
10. Прядко О.М. Світлова та спектральна чутливість ока. Технології шоу. 2007. № 5.
11. Прядко О.М. Система світлових величин: від теорії до практики. 625. 2004. № 5.
12. Прядко О.М. Системи стабілізації камер. ТВ-технології. 2010. № 3. С. 4–22.
13. Прядко О.М., Гребень А.П. Знімальні об'єктиви для телебачення та кінематографа. ТВ технології. 2008. № 1.
14. Прядко О.М., Гребень А.П. Незвичайна оптика. Телесвіт. 2007. № 3.
15. Прядко О.М., Гребень А.П. Об'єктиви зі змінною фокусною відстанню та оптичні насадки. ТБ технології. 2008. № 1.
16. American Cinematographer. 1993. Vol. 74.
17. Ang T. Digital Video Handbook. 2005.
18. Aronson I.D. DV Filmmaking: From Start to Finish. 2006.
19. Bellantoni P. Jeśli to fiolet, ktoś umrze. Warszawa: Wydawnictwo Wojciech Marzec, 2010. 251 s.
20. Fielding R. Techniques of Special Effects of Cinematography. Focal Press, 2013.
21. Holmes S., Going L.P. Visual Effects for Indie Filmmakers: A Guide to VFX Integration and Artist Collaboration. 2023.
22. Lanier L. Digital Compositing with Blackmagic Fusion: Essential Techniques. 2018.
23. Mercado G. Okiem filmowca. Warszawa: Wydawnictwo Wojciech Marzec, 2011. 271 s.

24. Samuelson D.W. Motion Picture Camera and Lighting Equipment. Focal Press, 1986. 240 p.
25. Simon M. Storyboard: Ruch w sztuce filmowej. Warszawa: Wydawnictwo Wojciech Marzec, 2010. 472 s.
26. The Future of Filmmaking. The Future Laboratory, 2020.

10. Інформаційні ресурси

1. Lighting Technology and Film Style. Film Reference Encyclopedia. URL: <http://www.filmreference.com/encyclopedia/Independent-Film-Road-Movies/Lighting-LIGHTING-TECHNOLOGY-AND-FILM-STYLE.html>
2. Khan M. Oblivion: The Cinematography of Claudio Miranda. DIYPhotography, 2015. URL: <https://www.diyphotography.net/oblivion-cinematography-claudio-miranda/>
3. ARRI: офіційний сайт виробника освітлювального обладнання. URL: <https://www.arri.com>
4. Dedo Weigert Film (Dedolight): офіційний сайт. URL: <https://www.dedolight.com>
5. Kino Flo Lighting Systems: офіційний сайт. URL: <https://www.kinoflo.com>
6. The Light Bridge (CRLS): офіційний сайт. URL: <https://thelightbridge.com>